

Arveavgiften er fjernet –
men se opp for nye arvefeller

Pensjonistforbundet Østfold

Sarpsborg

21. August 2024.

Carsten O. Five

Konsulent i Pensjonistforbundet

Arv

- ⇒ Ny arvelov fra 1.1.2021.
- ⇒ Ny vergemålslov fra 2013.
- ⇒ Arveavgiften fjernet i 2014.
- ⇒ Samlivsform og testament.
- ⇒ Nye arvefeller.

Ny arvelov fra 1.1.2021:

- ⇒ Ingen store endringer i den nye loven.
- ⇒ Pliktbærsarven - til barn - økes til 15 G, ca. 1,5 mill. kroner. (Før 1. mill.kroner). Overgangsordninger.
- ⇒ Ektefelle rett på å arve $\frac{1}{4}$ minimum 4G.
- ⇒ Har ikke arvelater livsarvinger – $\frac{1}{2}$ part - minimum 6 G til ektefelle.
- ⇒ Samboere med felles barn arverett på 4 G.
- ⇒ Når du gir forskudd på arv - skal det sies som vilkår for gaven - at det gjøres kjent for gavemottaker at det er forskudd på arv.

Ny vergemålslov fra 1.7.2013:

- ⇒ En ny og mer moderne vergemålslov.
- ⇒ De kommunale overformynderiene er nedlagt – statsforvalteren har overtatt deres arbeid.
- ⇒ En lov med en holdningsreform. Folk skal beholde sin verdighet så lenge som mulig.
- ⇒ Ikke lenger umyndiggjøring, men settes under vergemål.
- ⇒ Hjelpeverge forsvunnet. I stedet verge.

Fremtidsfullmakt

- ⇒ Et nytt og interessant juridisk dokument du kan lage for din fremtid. (Ikke testament, men for resten av livet).
- ⇒ Hva skal skje hvis du ikke er i stand til å ivareta deg selv og dine interesser?
- ⇒ Ønsker du et verge (fullmektig)? I såfall hvem?
- ⇒ Hva skal skje med bolig, hytte, innbo og andre viktige verdier?
- ⇒ Ønsker du å gi noe forskudd på arv?
- ⇒ Hvor ønsker du primært å bo, osv?
- ⇒ Se på nettsidene til statsforvalteren.no

Eksempel på fremtidsfullmakt

Jeg Kari Nordmann (persnr.) har med dette laget følgende fremtidsfullmakt:

1. Min datter Trine Nordmann (persnr.) skal være fullmektig for meg, dersom jeg ikke lenger kan ivareta mine egne interesser. Hun skal fatte beslutninger for meg og ivareta min personlige økonomi.
2. Dersom det er behov for det ønsker jeg å bo på Nordseter sykehjem.

3. Trine har rett til å selge min bolig hvis jeg kommer på sykehjem. Pengene skal stå i banken.

4. Bilen min skal Trine Nordmann få, hvis jeg kommer på sykehjem.

5. Noen personlige eiendeler skal jeg ha med til sykehjemmet.

6. Innbo fra boligen skal settes på et lager til det endelige arveoppgjøret.

Oslo 8. desember 2020.

Kari Nordmann

Vitner: Harald Vangen og Hjørdis Hansen

(pers nr)

Dementes situasjon

- ❑ Pensjonistforbundet opptatt av verdighet for de demente.
- ❑ Demente som ikke er gift eller har barn og kommer på sykehjem:
- ❑ Boligen kan selges, men deres eiendeler bør settes på lager.
- ❑ Eller så bør det foretas et forlodds arveoppgjør.

Gi bort mens du lever:

- ⇒ Hele eller deler av formuen kan gis bort til arvingene (eller hvem du vil), mens du lever (så sant du ikke sitter i uskiftet bo).

Arveavgiften ble fjernet i 2014:

- ⇒ Du kan gi ubegrenset med penger, eiendom og formuesgjenstander til dine arvinger uten at det medfører arveavgift.
- ⇒ Men det er noen feller.
- ⇒ Arveavgiften kan bli innført igjen. Et skatteutvalg har foreslått det.

Arveavgiften fjernet i 2014:

Arveavgift fra 2014: 0 kroner.

Gamle satser for livsarvinger:		Andre:
0 – 470 000 kroner:	0 %	0 %
470 000 – 800 000 kroner:	6 %	8 %
Over 800 000 kroner:	10 %	15 %

Eksempel:

Mor og far hadde 2 mill. kroner og to barn:

⇒ Hvert av barna arver 500 000 kroner av mor og 500 000 kroner av far, til sammen en million kroner hver.

⇒ Arveavgift i 2013:
7 200 kroner til sammen.

Avgift i 2014: 0 kroner.

Eksempel:

Mor og far hadde 5 mill. kroner og to barn:

⇒ Hvert av barna arver 1 250 000 kroner av mor og 1 250 000 kroner av far, til sammen 2 500 000 kroner hver.

⇒ Arveavgift i 2013:
259 200 kroner til sammen.

Avgift i 2014: 0 kroner.

Skattemessig kontinuitet:

- ⇒ Selv om arveavgiften er fjernet kan det likevel bli skatt ved salg av formuesgjenstander (bolig, hytte, aksjer osv.) for arvingene på grunn av skattemessig kontinuitet.
- ⇒ Skattemessig kontinuitet betyr at arvemottager overtar sin forgjengers skattemessige verdier og posisjoner.

Unntak fra skattemessig kontinuitet:

- ⇒ Det er vedtatt et unntak fra skattemessig kontinuitet for bolig, fritidsbolig og gårdsbruk/skogbruk som arvealater eller giver kunne ha solgt skattefritt!
- ⇒ Da settes mottagers inngangsverdi til markedsverdi av bolig eller hytte på overdragelsestidspunktet.
- ⇒ Eksempel: En arver en bolig som kunne selges skattefritt til en verdi av 3 mill. kroner.
- ⇒ Inngangsverdien for mottagere er da: 3 mill. Kroner (NB! Ta takst ved arvetidspunktet).
- ⇒ Selges boligen i arveoppgjøret – ingen gevinstskatt.

Arv av bolig:

- ⇒ Hvis arvelater oppfyller vilkårene for skattefri realisasjon av bolig og fritidsbolig, settes inngangsverdien for bolig og fritidsbolig til markedsverdi for mottaker. (Ingen gevinstskatt for mottager hvis boligen eller fritidsboligen selges i arveoppgjøret).
- ⇒ Ingen gevinstskatt for bolig: Eier må ha eid boligen i mer enn ett år og brukt den som egen bolig i minst ett av de to siste årene før realisasjonen.
- ⇒ Brukshindring kan gi skattefrihet!
- ⇒ Ingen gevinstskatt på fritidseiendom: Eier har eid fritidsboligen i fem år og brukt den som egen fritidsbolig i minst fem av de siste åtte årene før realisasjon.

Eksempel – ingen skatt

- ❑ Barn arver en bolig.
- ❑ Mor har bodd i boligen i 12 måneder av de siste 24 månedene.
- ❑ Barnet selger boligen i arveoppgjøret.

- ❑ Ingen skatt.

Eksempel – skatten forsvinner

- ❑ Barn arver en bolig.
- ❑ Mor har IKKE bodd i boligen i 12 måneder av de siste 24 månedene.
- ❑ Barnet flytter inn i boligen og bor der i over 12 måneder og selger så boligen.

- ❑ Ingen skatt på gevinsten.

Eksempel – det blir skatt

- ❑ Barn arver en bolig.
- ❑ Mor har IKKE bodd i boligen i 12 måneder av de siste 24 månedene.
- ❑ Barnet flytter IKKE inn i boligen og selger boligen umiddelbart.

- ❑ Mor og far kjøpte boligen for 500 000 kroner og den ble solgt for 3 mill. kroner.
- ❑ Gevinst 2,5 mill. Skatt: 550 000 kroner (i 2024).

Feller:

- ⇒ Arver du en utleiebolig eller tomt som ikke kan selges skattefritt på overdragelsestidspunktet, overtar du arvelaters inngangsverdi.
- ⇒ Du må betale 22 % skatt av verdiøkningen fra når hun eller han kjøpte boligen eller tomten, til når du selger den.
- ⇒ Eksempel: Mor og far kjøpte en utleiebolig for 1 mill. kroner. Et barn arver utleieboligen og selger den umiddelbart for 2,5 mill kroner.
- ⇒ Gevinst: 1,5 mill. Kroner. Skatt: 330 000 kroner.

Samlivsform:

- ⇒ Enslig.
- ⇒ Samboere bør lage samboerkontrakt.
- ⇒ Skrive testament.
- ⇒ Gifte har normalt felleseie. Formue og gjeld deles i to ved brudd, men man kan kreve skjevdeling ved deling av boet.
- ⇒ Gifte kan også ha ektepakt med helt eller delvis særeie.

Testament:

- ⇒ Strenge formkrav til testatment for at det skal være gyldig.
- ⇒ Bruk alltid juridisk ekspertise når du setter opp testament.
- ⇒ To vitner som er myndige må underskrive testamentet. De må ikke være ektefelle, samboer, arvinger eller være nevnt i testamentet.
- ⇒ Testator må underskrive testamentet mens vitnene er til stede.

Eksempel på testament:

Jeg Peder Ås , (persnr.) som er ugift og uten livsavinger, bestemmer med dette om det jeg etterlater meg:

1. Min nabo Svein Larsen (persnr.), Nordveien 4, i Oslo skal motta 50 000 kroner.
2. Fagforbundet sentralt skal ha en gave fra meg på 200 000 kroner.
3. Min niese Sara Fredriksen (persnr.) og nevø Reidar Fredriksen (persnr.) skal arve resten.

Oslo 12.10.2020.

Peder Ås (underskrift)

Vitnepåtegning: Vitner forsikrer seg om at testator er ved full sans og samling og har godtatt dem som vitner:

Bjørn Tangen
(Persnr.)

Marie Kaspersen
(Persnr.)

Selvom du har skrevet testament:

- ⇒ Ektefellen har normalt krav på $\frac{1}{4}$ av formuen (eller $\frac{1}{2}$ der det ikke er barn).
- ⇒ Livsarvinger (barn) har krav på $\frac{2}{3}$ av formuen.
- ⇒ Er du ikke gift og har ikke livsarvinger (barn) står du fritt til å testamentere til hvem du vil.
- ⇒ Hvis testamentet er uklart, skal man likevel forsøke å følge det.

Arverett for samboere (Arveloven 1.7.2009).

- ❑ Samboere arver hverandre med 4 G (grunnbeløpet i folketrygden), forutsatt at de har barn sammen eller venter barn sammen.
- ❑ Samboere har rett til å sitte i uskiftet bo, forutsatt at de har barn sammen eller venter barn sammen. Dette gjelder bare felles bolig og fritidsbolig hvis de har tjent til felles bruk.

Den ene av ektefellene dør?

- ⇒ Har ektefeller felleseie, velger normalt lengstlevende å sitte i uskiftet bo, så lenge det ikke finnes særkullbarn.
- ⇒ Blir det likevel skifte, er det viktig om det finnes testament.

Ved skifte i felleseie:

- ⇒ Fellesboet deles i to. Ektefellen skal ha halvparten + $\frac{1}{4}$ av arven etter avdøde.
- ⇒ Av den andre halvparten skal $\frac{2}{3}$ av arven etter avdøde gå til barn (og eventuelt noe til andre arvinger hvis det står i testament).

Sitter du i uskiftet bo:

- ⇒ Du kan bruke pengene som du vil!
- ⇒ Men du kan ikke gi bort store verdier som står i et misforhold til boet.
- ⇒ Du kan låne opp på (og selge) boligen uten å spørre arvingene.

Hvem arver så?

- ⇒ 1. Barn, barnebarn og oldebarn.
- ⇒ 2. Foreldre. Søskene. Nieser og nevøer. Barn av nieser og nevøer.
- ⇒ 3. Besteforeldre. Tanter og onkler. Kusiner og fettere. (Staten).
- ⇒ All arv skal tømmes i første arveklasse.